

I

(Mededelingen)

REKENKAMER

ADVIES Nr. 14/2002

van de Rekenkamer van de Europese Gemeenschappen over een voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen

(2003/C 21/01)

TOELICHTING

Op 24 april 2002 diende de Commissie een voorstel in voor een verordening van de Raad tot wijziging van het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen ⁽¹⁾.

De Raad verzocht de Rekenkamer om advies over dit voorstel in een brief die op 10 juni 2002 bij de Rekenkamer is ingekomen.

De Rekenkamer heeft het voorstel onderzocht en brengt op basis van onderstaande overwegingen het volgende advies uit:

I. Standpunt van de Rekenkamer inzake het algemene beleid dat aan de hervorming van het statuut ten grondslag ligt

1. De Rekenkamer onderschrijft de voornaamste beginselen en waarden die de Commissie in haar toelichting bij het voorstel noemt, waarbij bekwaamheid, onafhankelijkheid, loyaliteit, onpartijdigheid en duurzaamheid, sociaal beleid en bestrijding van discriminatie en intimidatie centraal staan.

2. De Rekenkamer acht het van belang dat het Europese overheidsapparaat in staat wordt gesteld om de taken die het in de Verdragen krijgt toebedeeld, zo goed mogelijk uit te voeren. In dit verband is het van essentieel belang dat het Europese overheids-personeel wordt gekenmerkt door onafhankelijkheid, bekwaam-

heid, hoge productiviteit, effectiviteit en integriteit. De Rekenkamer deelt het standpunt van de Commissie dat het statuut de Gemeenschappen moet helpen bij het vinden van eersteklas personeel.

3. De Rekenkamer is het met de Commissie eens dat het van belang is om verschillende werkculturen te integreren en om hooggekwalificeerd personeel te werven met een zo breed mogelijke geografische spreiding binnen de Unie.

4. De Rekenkamer is zich ervan bewust dat voor de werving en het behoud van hooggekwalificeerd personeel voldoende aantrekkelijke financiële voorwaarden voor de kandidaten vereist zijn. In dit verband is het van belang dat met de loopbaanstructuur de wil en het vermogen tot samenwerking worden gestimuleerd, en de verdeeldheid wordt vermeden die ontstaat door een te grote nadruk op individuele resultaten ten koste van het teamwerk.

5. De Rekenkamer is ook van oordeel dat bevredigende werkomstandigheden en inspanningen van het management om de arbeidsvreugde te verhogen, een belangrijke rol spelen bij het motiveren van personeel. Anderzijds zijn passende en degelijke tuchtprocedures vereist.

6. De Rekenkamer beaamt dat het noodzakelijk is, de bepalingen inzake ambtenaren in de wetenschappelijke en technische diensten en de regeling van toepassing op de andere personeelsleden in overeenstemming te brengen met de nieuwe bepalingen voor de ambtenaren.

⁽¹⁾ COM(2002) 213 def. van 24 april 2002.

7. Over het algemeen is de Rekenkamer van oordeel dat de onderhavige voorstellen tot wijziging van het statuut waarschijnlijk zullen leiden tot betere prestaties van de Europese instellingen.

II. Aanvullende opmerkingen

8. Na bestudering van het voorstel van de Commissie tot wijziging van het statuut komt het de Rekenkamer voor dat enkele onderwerpen niet aan de orde zijn gekomen. De Rekenkamer geeft daarom ook de onderstaande punten in overweging.

9. In de periodieke beoordelingsprocedure moet een verplichte jaarlijkse dialoog tussen de meerdere en de ondergeschikte worden opgenomen over het werk en de samenwerking, de bereikte resultaten en de doelstellingen voor het komende jaar. Dit zou het personeel in staat moeten stellen, beter te presteren en wellicht suggesties te doen voor mogelijke verbeteringen van de werkomstandigheden.

10. Overwogen moet worden of het personeel geen recht op — en wellicht ook een plicht tot — het volgen van aanvullende cursussen van vijf à tien dagen per jaar moet hebben. Zo zou een proces van levenslang leren ontstaan, hetgeen bijdraagt tot verbetering van de prestaties en de motivering van het personeel.

11. Het is van belang zeker te stellen dat het altijd de best gekwalificeerde kandidaat is die in een managementfunctie wordt aangesteld. Met het oog hierop zou het dienstig zijn na te gaan hoe de procedure voor de bekendmaking en vervulling van vacatures voor managementfuncties kan worden verruimd.

12. Het statuut moet uitkomst bieden in situaties waarin een personeelslid een medisch onderzoek tegenwerkt of ontloopt. Ook dient het te voorzien in eenvoudigere en snellere beroeps- en bemiddelingsprocedures, en in een lagere drempel voor de periode van ziekteverzuim waarboven de instelling de invaliditeitsprocedure kan inleiden.

III. Voorbehoud ten aanzien van bepaalde onderwerpen

13. De Rekenkamer maakt een voorbehoud bij enkele door de Commissie voorgestelde wijzigingen.

14. De voorstellen tot wijziging van artikel 9 bis van bijlage VIII van het statuut voorzien in een flexibele pensioenleeftijd, waarvoor de Rekenkamer meermalen heeft gepleit ⁽¹⁾. De Rekenkamer beschouwt de mogelijkheid van pensionering op de leeftijd van 55 tot 60 jaar zonder toepassing van een verlagingscoëfficiënt op de pensioenrechten die zijn opgebouwd tot de pensioendatum, als een economische en billijke regeling. In dit verband is de nieuwe, kostbaardere maatregel met betrekking tot de „afvloeiingsregeling”, zoals uiteengezet in artikel 47 bis van het gewijzigd statuut, naar het oordeel van de Rekenkamer niet noodzakelijk.

15. De voorgestelde wijzigingen in artikel 12 van bijlage VIII voorzien in minder gunstige voorwaarden waaronder pensioen wordt toegekend aan een ambtenaar of tijdelijk functionaris jonger dan 60 jaar wiens dienstverband ten einde loopt en die niet pensioengerechtigd is. Verder wordt voorgesteld, het pensioen niet langer uit te keren aan de belanghebbende, maar aan een particuliere verzekeringsmaatschappij of pensioenfonds die/dat vier specifieke garanties moet bieden, waaronder die dat het kapitaal niet wordt uitgekeerd. Aangezien de nieuwe regels niet beantwoorden aan de gewettigde verwachtingen van met name tijdelijke functionarissen, moet worden nagegaan of daardoor juridische problemen zullen ontstaan. Dit kan worden vermeden door middel van een tijdelijke bepaling in het herziene statuut. Met een dergelijke bepaling zouden tijdelijke functionarissen die vóór de inwerkingtreding van de herziening in dienst zijn gekomen, op het tijdstip van hun vertrek in het genot kunnen blijven van de uitkering bij vertrek, waarin thans is voorzien. Ook dient te worden overwogen hoe zal worden gecontroleerd of de particuliere fondsen de vier voorgeschreven garanties bieden.

16. Op grond van de artikelen 22 bis en 22 ter van het voorstel tot wijziging van het statuut dient de ambtenaar die „kennis krijgt van feiten die het bestaan doen vermoeden van onwettige activiteiten” of van plichtsverzuim door ambtenaren, dit te melden aan één van zijn meerderen (chef, directeur-generaal, secretaris-generaal) of rechtstreeks aan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF). De ambtenaar mag geen nadelige gevolgen van zijn melding ondervinden, „op voorwaarde dat hij redelijk en te goeder trouw heeft gehandeld”. De meldprocedure moet zodanig zijn opgezet dat elke klager precies weet tot wie hij zich moet wenden (het tot aanstelling bevoegde gezag of enig ander door dit gezag aangewezen persoon).

17. Het voorstel voorziet in compensatie of vergoeding van overuren die door ambtenaren in de nieuwe functiegroep AST zijn gemaakt. Dit is niet logisch, aangezien ambtenaren in de rangen AST 5 tot AST 11 dezelfde vergoeding ontvangen als die in de overeenkomstige rangen AD 5 tot AD 11, en zullen op bepaalde voorwaarden kunnen overstappen op de functiegroep AD. Compensatie of vergoeding van overuren moet, als dat al toegestaan was, slechts aan de rangen AST 1 tot AST 4 worden toegekend.

⁽¹⁾ Laatstelijk in haar adviezen nrs. 5, 6 en 7/2002 betreffende bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst (PB C 236 van 1.10.2002).

18. Volgens de nieuwe formulering van artikel 90 bis en 90 ter van het statuut kan ieder in het statuut bedoeld persoon bij de directeur van OLAF een verzoek indienen om jegens hem een besluit te nemen, of een klacht indienen tegen een besluit waardoor hij zich bezwaard acht. Ook kunnen verzoeken of klachten worden ingediend bij de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming. Er wordt niet verwezen naar de desbetreffende bepalingen in de verordeningen waarin de taken van deze organen worden omschreven, en er wordt geen melding gemaakt van specifieke consequenties of van de follow-up van dergelijke verzoeken en klachten. De betekenis en reikwijdte van de voorgestelde wijzigingen dienen te worden toegelicht.

19. Met betrekking tot de nieuwe „invaliditeitsuitkering” dient de zinsnede „van zijn loopbaan” in artikel 13, lid 1, van bijlage VIII, te worden vervangen door „van zijn functiegroep”, zoals in de gewijzigde tekst van artikel 78 van het statuut. De tweede formulering zou het mogelijk maken, een „invalide” andere taken binnen dezelfde functiegroep op te dragen.

IV. Kosten van de hervorming, evaluatie van de berekeningen van de Commissie

20. De Rekenkamer heeft de door de Commissie toegepaste methode ter evaluatie van de financiële consequenties van de hervorming van het statuut bestudeerd, en acht de raming van de Commissie van een bescheiden stijging van de uitgaven in de periode 2004-2010 (tussen 0,6 % en 2,5 % van de uitgaven in 2002 aan bezoldigingen per jaar) redelijk. Voor de daaropvolgende jaren voorziet de Commissie, onder de thans bekende omstandigheden, bescheiden besparingen. Deze prognose is echter gebaseerd op de veronderstelling dat het aantal personeelsleden en gepensioneerden en hun hoofdkenmerken (leeftijd en gezinssamenstelling, spreiding over de verschillende posities in de loopbaan) in de loop van de tijd gelijk blijven.

V. Behoefte aan passende instrumenten voor de doorvoering van de hervorming

21. De overgang van het huidige naar het nieuwe loopbaan- en bezoldigingsstelsel zal een behoorlijk complexe procedure worden. De Commissie zal hierin een belangrijke rol spelen door de andere — en met name de kleinere — instellingen adequate hulpmiddelen op het gebied van de informatietechnologie te verschaffen.

DE REKENKAMER VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 283,

Gezien het voorstel van de Commissie van 24 april 2002 ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ COM(2002) 213 def. van 24 april 2002.

Gezien het op 10 juni 2002 bij de Rekenkamer ingekomen verzoek van de Raad om advies over dit voorstel,

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT:

1. De Rekenkamer onderschrijft de beginselen en waarden die ten grondslag liggen aan de voorgestelde herziening van het statuut, met name in verband met de hoge kwaliteiten waarover het personeel van de Europese Unie moet beschikken.

2. De Rekenkamer is van oordeel dat nog andere zaken in het voorstel aan de orde moeten komen, met name:

- een verplichte jaarlijkse dialoog in het kader van de periodieke beoordelingsprocedure;
- aanvullende opleiding en een ruimere procedure voor het vervullen van vacatures voor managementfuncties;
- verbetering van bepaalde mechanismen van de invaliditeitsprocedure.

3. Ten aanzien van de volgende punten maakt de Rekenkamer een voorbehoud, zoals uiteengezet in bovenstaande toelichting:

- aangezien al een voorstel voor een flexibele pensioenregeling wordt gedaan, zijn maatregelen inzake de „afvloeiingsregeling” niet noodzakelijk;
- nagegaan moet worden of de gewijzigde voorschriften die van toepassing zijn op personeel dat vertrekt zonder recht te hebben op een onmiddellijk ingaand of uitgesteld pensioen, wellicht niet beantwoorden aan gewettigde verwachtingen, en of met het oog daarop in een tijdelijke bepaling kan worden voorzien ter voorkoming van juridische problemen;
- voor de meldprocedure bij vermeende onregelmatigheden moet er slechts één weg openstaan;
- compensatie voor overuren die zijn gemaakt door ambtenaren in de rangen AST 5 tot AST 11 is niet gerechtvaardigd;
- de betekenis en reikwijdte van de bepalingen inzake bepaalde verzoeken en klachten die worden voorgelegd aan de directeur van OLAF of aan de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming moeten nader worden toegelicht;
- voor de invaliditeitsuitkering moet in de hoofdtekst en in de bijlagen van het gewijzigd statuut dezelfde formulering worden gebruikt.

4. Na bestudering van de door de Commissie gemaakte kostenraming voor de hervorming van het statuut acht de Rekenkamer de prognose van een matige stijging van de uitgaven van 2004 tot 2010 redelijk. De door de Commissie voorziene daling

van de uitgaven in de daaropvolgende jaren lijkt echter gebaseerd te zijn op de veronderstelling dat de aantallen en kenmerken van de personeelsleden en gepensioneerden niet zullen veranderen in de loop der jaren.

Dit advies werd door de Rekenkamer te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 5 december 2002.

Voor de Rekenkamer

Juan Manuel FABRA VALLÉS

President
